

DE VERZOEKER

Tekst: Michiel Westbeek

Regie: Zen Roorda

Ontwikkeld met ondersteuning van De Tekstmederij (2018)

Personages

Maarten	Een neurotische schrijver. Tegen de veertig. Katholiek opgevoed, maar tegenwoordig atheïst.
Rosa	Zeer succesvol theaterregisseur en Maartens geliefde. Iets jonger dan hij. Niet religieus opgevoed.
Samaël	Jonge man, ziet zichzelf niet als mens, maar als demon. Heeft zijn gezicht met implantaten, rode en zwarte tatoeages en modificaties (zwarte ogen, gevijlde tanden) navenant verbouwd. Heette bij geboorte Sjors, maar heeft deze naam afgezworen. In religieus opzicht satanist.
Goya	Francisco Goya. Schilder en graveur. Leefde van 1746 tot 1828. Hofschilder van de Spaanse koning Carlos IV. Wordt gespeeld door de acteur die Maarten speelt.
Markiezin	Mariana de Silva-Bazàn y Waldstein. Negende markiezin van Santa Cruz. Opdrachtgever van Goya. Wordt gespeeld door de actrice die Rosa speelt.
Grijsaard	Figuur afkomstig uit het schilderij 'Twee grijsaards eten soep' (1819-1823) van Goya. Hoogbejaarde schoonmaker van de koninklijke vertrekken. Hij die voordien komt. De boodschapper van de boodschapper. Wordt gespeeld door de acteur die Samaël speelt.
Crucifix	Hangt aan de muur in de kamer waar Goya door ziekte geveld is. De boodschapper zelf. Wordt gespeeld door de actrice die Rosa speelt.
Serveerster	Wordt gespeeld door de actrice die Rosa speelt.
Tiffany	Jonge vrouw. Wordt gespeeld door de actrice die Rosa speelt.
Dokter	Oogarts. Wordt gespeeld door de actrice die Rosa speelt.
Priester	Vriendelijke vent. De rust zelve. Heeft voldoende slaap nodig. Van oorsprong Tilburger, spreekt Algemeen Beschaafd Tilburgs. Wordt gespeeld door de acteur die Samaël speelt.
Stem	Stem aan de telefoon. Behoort toe aan de organisatie van de schrijfwedstrijd waar Maarten aan meedoet. Wordt gespeeld door de actrice die Rosa speelt.

Plaats en tijd

De scènes met Maarten, Rosa en Samaël spelen zich af in Utrecht in het heden. Soort van.

De scènes met Goya spelen zich af aan het Spaanse hof en later in Carabanchel (aan de rand van Madrid) tussen 1792 en 1823. Soort van.

N.B. De scènes met Francisco Goya zijn gebaseerd op historische feiten, maar er zijn veel vrijheden genomen wat betreft de invulling van de gebeurtenissen. Ook duiken er figuren uit Goya's schilderijen op als levende personages. Hoewel deze scènes geen realistische weergave van de geschiedenis zijn maar een magisch-realistische verbeelding ervan is er getracht zo trouw mogelijk te blijven aan het karakter van Goya en de historische situatie zoals die in de literatuur beschreven zijn. Hier en daar zijn citaten uit Goya's brieven gebruikt.

PROLOOG

Scène 0: Hemelen

De spelers zingen a capella driestemmig het Ave Verum Corpus van Geoffry Burgon. Rosa zingt de hoogste stem. Er is licht. Er is geluk.

Scène 1: Voorbeden

Maarten: Lieverd
Rosa: Hmm
Maarten: Moet je echt nu nog werken?
Rosa: Hmm
Maarten: Begrijp me niet verkeerd, ik vind het fantastisch dat je gevraagd bent
Voor de Ruhr-triënnale bedoel ik
Rosa: Wat, sorry, wat zeg je?
Maarten: Dat het zo fijn is dat je gevraagd bent
Rosa: Waarvoor?
Maarten: Voor de Ruhr-triënnale
Rosa: Ja, fijn inderdaad
Maarten: Geniet je er wel van?
Ik bedoel, kun je er wel van genieten?
Als ik zoveel succes had als jij, zou ik zielsgelukkig zijn
Rosa: Je went eraan
Maarten: Rosa nunquam doloit
Rosa heeft nooit geleden
Rosa: Hè?
Maarten: Fijn
Hmm
Ik moet trouwens ook nog werken
Waar is mijn notitieboek?
Ik heb het heel druk
Altijd maar werken
Druk, druk, druk
Met die wedstrijd, snap je?
Rosa: Ah ja, die schrijfwedstrijd van je
Hoe gaat het met je toneelstuk?
Maarten: Goed
Goed
Druk
Wil je horen waar ik mee bezig ben?
Rosa: Maarten, lieverd, ik heb nu echt geen...
Maarten: Het gaat over Goya
Rosa: De schilder?
Maarten: Ja
Moet je voorstellen
Hij is de voornaamste hofschilder voor de Spaanse koning
De hoogste eer die een simpele kunstenaar kan bereiken
En dan
God weet waarom
Op zijn zeventigste
In plaats van dat ie lekker uit gaat rusten
Beetje achterover leunen
Sangriaatje d'r bij
Rosa: Dat hadden ze toen denk ik nog niet
Maarten: Dus in plaats daarvan
Laat hij alles achter zich
Hij neemt niks mee, en gaat op het platteland in een klein huisje wonen om daar

helemaal alleen schilderijen te gaan zitten maken
 Zwarte schilderijen, snap je?
 Vol met heksen, duivels en demonen
 Dat is het thema
 Rosa: Wat is het thema?
 Maarten: De kunstenaar die zijn demonen overwint
 Rosa: Dat zal nogal een uitdaging worden
 Jij staat stijf van de demonen
 Zoveel angsten
 Ik voel ze
 Jij hebt altijd zoveel angst in je lijf
 Dat vind ik dapper
 Maarten: Dit project wordt geniaal
 Ik voel het
 Ik zal dieper gaan dan ooit tevoren
 Rosa: Maar
 Kun jij dat emotioneel allemaal wel aan?
 Je bent nogal
 Gevoelig
 Maarten: Het gaat echt gebeuren
 Mijn eerste echte geniale stuk
 Jij valt op geniale mannen, hè?
 Rosa: Welke vrouw niet?
 Alle vrouwen willen stiekem toch een geniale man?
 Maar jij bent ook heel leuk, hoor
 Maarten: Dank je wel!
 Wat lief dat je dat zegt
 Echt heel lief
 Rosa: Fijn
 Hé, zullen we nog even
 Maarten: Niet vandaag
 Rosa: Niet vandaag?
 Wanneer dan wel?
 Maarten: Wanneer dan wel?
 Weet ik veel
 Moet ik het schriftelijk indienen?
 Liefje
 Sorry, dat bedoelde ik niet zo
 Het
 Ik
 Rosa: Het is gewoon alweer zo lang geleden
 Maarten: Ja, een maand of drie, vier
 Maarten: Ach lieverd, kijk niet zo
 Natuurlijk hou ik van je
 Heel veel zelfs
 Dat zeg ik toch ook altijd?
 Rosa: Maar we hebben geen seks meer
 Sinds
 Sinds ik de uitnodiging heb ontvangen
 Maarten: Voor de Ruhr-triënnale?
 Ja, is het niet geweldig?
 Ik ben zo blij voor je
 Rosa: Toen ik de uitnodiging kreeg, zei je niets
 Je hebt drie dagen geen stom woord gezegd
 En sindsdien
 Je lijkt zo

Maarten: Blij!
Ik lijk blij
Want ik ben blij
Voor jou
Ik ben altijd blij voor jou
Jij hebt zo veel succes
Ik ben zo ontzettend blij voor je
Soms kan ik je wel iets aandoen
Zo blij ben ik

Rosa: Maar je wilt geen seks met me hebben

Maarten: Het is niks
Echt
Het is niks
Ik ben blij voor jou
De Ruhr-triënnale
Al die erkenning
Ik niet blij zijn
Hoe krijg je het verzonnen?
Welterusten

Scène 2: De Markiezin van Santa Cruz

Markiezin staat model in een zwarte jurk met een bosje bloemen in haar handen op borsthoogte. Goya schildert haar.

Markiezin: Mijn rug doet pijn

Goya: Wat u zegt, vrouwe markiezin

Markiezin: En mijn benen

Goya: Hmm

Markiezin: Ik wil pauze

Goya: Nog heel even, mevrouw

Markiezin: Ik heb honger
Ik ben moe
Ik wil pauze

Goya: Houdt u het nog tien minuutjes vol
Het nageslacht zal u dankbaar zijn

Markiezin: Het nageslacht is nog niet geboren

Goya: Ik volg u niet, mevrouw

Markiezin: Die kunnen heus wel even wachten

Goya: Zodoende
(Kucht. Haalt diep adem. Neemt een nederige pose aan.)
Hooggeboren vrouwe Mariana, negende markiezin van Santa Cruz
Een schoonheid zoals er in Spanje geen andere te vinden is.
Vergeeft u mij
Ik hoop u niet te vervelen als ik u twee geheimen van mijn vak vertel
Op voorwaarde dat u ze op uw lippen laat besterven
En, over honderd jaar, mee het graf inneemt

Markiezin: Ik luister

Goya: Primo:
Om uw meest delicate trekken naar voren te brengen
Schilder ik de subtiele kleurschakeringen in uw gezicht
Met zeer verdunde verf
Die snel opdroogt
En secundo:
Niet de smeden van de zonnewijzers
Niet de sterrentuurlers met hun telescopen
Maar alleen de schilders weten werkelijk hoe snel de tijd vervliegt

Over een kwartier is de zon alweer iets gezakt
 En staat u in een ander licht
 Dat zich minder dienstbaar opstelt
 Aan de natuurlijke betovering van uw schoonheid

Markiezin: Don Francisco
 U had dichter moeten worden

Goya: Als uw portret straks klaar is
 Zult u het met uzelf oneens zijn

Markiezin: Zo praat u vast tegen alle hofdames die u schildert

Goya: Ik zou niet durven

Markiezin: U ziet mij niet eens, durf ik te wedden

Goya: Vrouwe Markiezin, ik kijk nergens anders naar

Markiezin: U ziet alleen armen, benen
 Ledematen
 Uitstulpingen

Goya: Hmm

Markiezin: Ik zei: uitstulpingen

Goya: ...

Markiezin: U ziet mij enkel als stap in uw loopbaan!
 Iedereen weet dat u alleen maar hogerop wilt
 U ziet mij helemaal niet
 U ziet de koningin die u na mij hoopt te schilderen

Goya: Wat vervelend nu
 Het licht is weg
 Komt u over drie weken maar terug
*(Markiezin boos af. Gooit het bosje bloemen met geweld op de grond. Grijsaard
 kromgebogen op. Begint de vloer aan te vegen. Neuriet de Marseillaise)*

Goya: U daar!
 Wat doet u hier?
 Ik zou maar uitkijken als ik u was
 Dat is een gevaarlijke melodie
 Het lied van de opstand

Grijsaard: Ik heb al lang geleefd
 Dit deuntje overleef ik ook nog wel
 Als je zo oud bent als ik
 Word je opstandig
 Bovendien, wie zou mij hier opmerken?
 Ik ben krom
 Misvormd
 Lelijk
 Onbelangrijk
 Ik werk hier al vijftig jaar
 Ben ik u ooit opgevallen?
 U vroeg wat ik hier doe
 Dat lijkt me duidelijk
 Ik maak de koninklijke vertrekken schoon
 Weet u, Don Francisco?
 Eigenlijk zijn wij hetzelfde
 U en ik

Goya: Wij?
 Hetzelfde?
 Ik, de gewaardeerde hofschilder
 Bij koninklijke beschikking
 En u, die de drek uit de stallen veegt?
 Hoeveel reales verdient u per jaar?
 Kan uw rijtuig ook keren op een dubbeltje?

Grijsaard: Hoezeer bent u een schilder van het uiterlijk
 Een meester van alles wat het oog ontmoet
 Kijk dieper, don Francisco!
 Wij vegen aan
 Wij schrobben uit
 Wij poetsen weg
 Wij deppen af
 Wij doffen op
 Ik de kamers
 En u de koppen
 Wij houden deze schijnwereld in stand
 En ook u, Don Francisco
 Hoewel u zichtbaarder bent dan ik
 Hier aan het hof
 En zelfs minzaam gegroet wordt
 Moet afwezig blijven in uw eigen doeken
 Uw genie is om te staren
 En anderen te laten staren
 Naar de wereld die u zag
 Als in een droom
 Maar nog droomachtiger

Goya: U leest mij de les?

Grijsaard: Wat is de taak van een schilder, Don Francisco?
 Om zijn koning te dienen?
 Gelijk een ordinaire voetsoldaat?
 Is er niets hogers voor u weggelegd?
 Er komen nieuwe tijden aan
 U zult wel zien
 Wat in ons hart leeft, zal zich vrijmaken
 En de oude orde omverwerpen
 De heraut is vooruit gezonden

Goya: De heraut moet nog komen?
 Bent u geen boodschapper?

Grijsaard: Ik ben de boodschapper van de boodschapper
 Ik ben hij die voordien komt
 De boodschapper zal spoedig hier zijn
 Wie zult u dan dienen?
 Gegroet, Don Francisco

Grijsaard, de Marseillaise neuriënd, af. Een harde pieptoon klinkt. Goya grijpt naar zijn oren. Als de pieptoon opgehouden is, krabbelt Maarten op, pakt de bloemen en loopt de volgende scène in. Rosa op.

Scène 3: Schuldbelijdenis

Maarten: Ik heb bloemen voor je meegenomen
(Laat het verfromfaaide bosje bloemen zien. Kijkt ernaar. Flikkert het weg.)
 Is er nog wat te drinken?

Rosa: Het is vier uur 's middags
 Hoeveel heb je gehad?

Maarten: Hoeveel
 Daar moet ik even voor gaan zitten, hoor
 Eens even zien
 Eén, twee, drie
 Oh nee, dat was een kopstootje, dus
 Vijf, zes, zeven
 Ik denk een stuk of vijftien

Rosa: Je zou toch gaan schrijven?

Maarten: Notitieboekje mee
 Pennetje in de zak
 Schrijven, schrijven, schrijven

Rosa: Schiet het al een beetje op?
 Je hebt nog maar een week
 Dan moet je wat hebben

Maarten: Schrijven, schrijven, schrijven
 Dorst krijg je ervan
 Is er nou nog wat te drinken?

Rosa: Hoeveel woorden?

Maarten: Ik kijk zelf anders wel even in de koelkast
 Even wachten, hoor
 Ik sta zo op
 Eerst moet verzamelen
 En van je
 Hup, ik sta al
 Daar staat de man
 De man des huizes
 Kijk hem moeiteloos staan
 Vier uur 's middags

Rosa: Maarten
 Hoeveel woorden?

Maarten: Woorden?
 Daar moet ik even voor gaan zitten, hoor
 Eens even zien
 Eén, twee, drie
 Oh nee, die is doorgestreept
 Vijf, zes, zeven
 Ik denk een stuk of acht
 Beginnen is moeilijk hè
 Het is als zo'n
 Nou, hoe heet zo'n ding
 Zo'n rolletje
 Plakband!
 Dat is het
 Een rol plakband
 Je moet even het beginnetje vinden

Rosa: Jij moet naar bed

Maarten: Ik weet niet hoe Goya dat deed
 Al dat wit voor je neus
 En dan
 Dan niets
 Alles
 Alle woorden
 Leeg of zo
 Lege woorden
 Uit een lege man
 Leeg
 Liggen
 Ik ga even liggen, denk ik

Rosa: Schatje
 Liefje
(Ze begint hem af te trekken. Geen reactie. Ze blijft trekken.)

Maarten: Een rol plakband
 Even het beginnetje vinden
 Eén week

Zeven dagen
Eén week
Zeven dagen
Zeven dagen
Eén week

Maarten schrikt op en rent ergens heen om te braken. Rosa blijft verslagen achter.

EERSTE AKTE

Scène 4: Gloria

Maarten: Ik haal mijn friet altijd op de Steenweg
Daar staat de dood
Althans, zo noem ik hem
Een graatmagere Belg
Lang
Grijzer dan goed voor hem is
De mensen denken dat de dood datgene is wat na het leven komt
Maar ik weet beter
De dood scheidt friet in Utrecht
Wie staat daar bij hem?
Jezus Christus, moet je die vent zien
Mijn God
Dit is het
Ik word gek
De hallucinaties zijn begonnen
Mijn God!
Mijn God!
Mijn keel zit dicht
Daar komen de zinnen!
Mijn pupillen trekken zich scherp samen
Elke haar op mijn lichaam springt overeind
Het bloed giert langs mijn slapen
Daar staat de duivel!
Zijn gezicht scharlaken
En mismaakt
Zijn schedel dierlijk
Zijn ogen felzwart
Hoe komen die ogen zo zwart?
De dood en de duivel bij de friettent
Mijn God, mijn God
Wat kijkt hij boosaardig
Een duivel
Heb ik hem eerder gezien?
Er staat me vaag iets van bij
Ik
Ik kan niet
Maar ik moet met hem praten
Pardon

Duivel: Wat moet je?
Maarten: Waarom
Duivel: Waarom zie ik er zo uit?
Je bent er zo één
Om de zwakken op afstand te houden, nou goed?
Het lukt op dit moment alleen niet echt
Nou, koest
Laat me met rust

Maarten: Waarom zo eng?
Duivel: Luister man
Het is maar een gezicht
Jij hebt er ook één
Zie je mij soms sidderen?

Maarten: Wie ben jij?
Duivel: Wie vraagt het?

Maarten: Ik ben Maarten
Ik schrijf
Soms

Duivel: Luister, schrijvertje
Mijn gezicht is niet meer dan de uitdrukking van mijn ware innerlijk
Net als bij jezelf
Warrig haar
Jasje over een slobbertrui over een overhemd
Niet dagvers, zo te ruiken
Jij bent een schrijver
Ik ben een demon

Maarten: Serieus?
Dan moet ik jou hebben!

Demon: Bezitterigheid
Onaangename karaktertrek

Maarten: Ik werk aan een theaterstuk over demonen

Demon: En waarom moet je mij daarvoor hebben?

Maarten: Ik zit nogal vast
Ik heb jouw verhaal nodig

Demon: En wat nou als ik niet weet of ik dat jou aan je neus wil hangen?

Maarten: Misschien kunnen we delen
Twee kanten op, begrijp je

Demon: Twee kanten op
Goed, als jij eens begint met mijn patat te betalen
Ja, drie euro
Doe d'r ook nog maar een milkshake bij
Lekker
Goed, blijf doen wat ik je zeg en ik zal je alles vertellen
Ik zal je redden, schrijvertje
Mijn verhaal zal je redden

Maarten: Dank je!
Dank je!
Ik weet niet hoe ik mijn dankbaarheid moet uitdrukken

Demon: Leuk jasje, vader
Dat wil ik wel hebben

Maarten: Mijn jasje?
Maar het is zo koud

Demon: Bezitterigheid

Maarten: Ineens zo koud
Zo koud

Demon: Zo'n smerige karaktertrek
Bezit bezit u, zei je grootmoeder

Maarten: Oké
Oké
Hier
Neem het!

Demon: Nee, gadverdamme
Ik wil het schoon hebben
Breng maar eerst naar de stomerij
En als het terugkomt, is het voor mij

Maarten: Kom vrijdag maar langs
Hier is mijn adres
Hoe heet je eigenlijk?

Demon: Samaël

Maarten: Samuel?

Demon: Samael!

Maarten: Oké Samaël
Ik zie je vrijdag
Samaël: Vergeet het jasje niet

Scène 5: De Onboetvaardige

Goya wankelend op. Samaël houdt hem vast en brengt hem steeds uit balans. Rechts staat de crucifix.

Goya: Mijn goede vriend
Mijn lieve ziel
Mijn Martín
Mijn Zapater
Dank voor je brief
Vreselijk wat mij is overkomen
Ik ben nog zieker dan een hond
Een ijzeren vuist knijpt mijn maag
Met gal en al samen
Ik eet niet meer
Maar blijf maar braken
Soms kan ik op mijn benen staan
Maar zo wankel dat ik niet meer weet
Of mijn hoofd nog op mijn schouders rust
De muren schudden als bij een aardbeving
De verraderlijke vloer
Gelijk een scheepsdek in een zware storm
Veert op en werpt mij omver
En de vreselijke geluiden
De onmenselijke stemmen in mijn hoofd
Ze zijn zo luid
Dat ik praktisch doof ben
Voor het dagelijkse leven
Waar heb ik dit aan verdiend?
De crucifix aan de muur
Gaapt me aan
In zwijgende beschuldiging
Ik heb geen lust om wat dan ook te doen
Alleen jouw brieven vrolijken mij op
Ik die jou als vriend verheerlijkt
Heb alle hoop opgegeven
Dat jij naar dit vaag, verward gekrabbel zal kijken
En er enige troost uit weet te putten
Ik hoor mijn rivalen in Madrid al zeggen

Samaël+Goya: Heb je het gehoord
Van die ouwe Goya?
Het is hem tegenwoordig
Absoluut onmogelijk om te schilderen
Als resultaat van een ernstige ziekte
Ik geloof, beste vrienden
Dat er binnenkort een plaatsje vrij komt
Aan het hof

Goya: Wat moet ik nou?

Crucifix: Hou vol

Goya: Wat...

Crucifix: Hou vol, don Francisco

Goya: Heilige moeder Maria!
Heilige Jezus!

Crucifix: Hou vol, in drievoud
Maakt gij zich over het hof niet te veel zorgen
Gij zult daar terugkeren
In al uw oude glorie

Goya: U bent het
U bent de boodschapper

Crucifix: Gij zult de vorst
En zelfs de koningin
En de prinsen en prinsessen portretteren

Goya: Ik
Godzijdank!

Crucifix: Gij zult hen portretteren
Volgens de vastgestelde wetten van de kunst
In de oude, doodvermoeide stijlen
Die de mens niets goeds meer te bieden hebben

Goya: Nee

Crucifix: Zo dood als een Grieks beeldhouwwerk
Middelmatig
Door minne mensenhand vervaardigd
Slechts miserabele kopieën
Van de heilige levende natuur

Goya: Dit is het einde!
Dit zal mijn einde zijn! (*Goya gaat liggen, Samaël hangt over hem heen.*)

Crucifix: Nee, don Francisco
Dit is slechts de boetedoening
Die vooraf gaat
Aan de openbaring
De modieuze, fletse schilder
Die gij vroeger was uit hoogmoed
Belust op geld en aanzien
Zult gij nu gedwongen zijn
Maar er is grotere arbeid voor u weggelegd

Goya: Heer, ik zal u dienen

Crucifix: Oh, hou daarmee op!
Dien liever uzelf
Ik ben dood

Goya: Nee, heer, mijzelf dienen zou ijdel zijn
U heeft ijdelheid verboden
En u leeft

Crucifix: Ten eerste, ijdelheid?
Kijk mij, ik ben bijzonder?
Ik geloof niet dat ik
Van alle mensen
Dat verboden heb
En ten tweede
Ik ben toch gekruisigd?
Nou dan
Als je gekruisigd wordt
Ben je aan het einde hartstikke dood

Goya: Maar Heer
U bent weer opgestaan

Crucifix: Ja, en toen ben ik ten hemel op gevaren
En wat voor mensen zijn er doorgaans in de hemel?
Precies

Goya: U zult weer komen!
U bent hier nu!

Crucifix: Laat ons de mogelijkheid overwegen
Dat dit alles uw fantasie is
U bent een schilder
U heeft duidelijk fantasie
En die moet er klaarblijkelijk hoognodig eens uit
Na al die saaie portretten

Goya: Nooit zal ik aan u twijfelen
 Crucifix: Nou, geloof dan wat ik zeg
 Twijfel aan uw eigen waarneming
 En concludeer dat ik niet besta
 Zijn we klaar?
 Goed
 Dien mij niet meer
 Dan u uzelf dient
 Gij waart onbetwistbaar op deze aarde rond
 Gij kunt haar veranderen
 Dien uzelf!
 Niet uw beurs
 Maar uw ziel
 In het verborgene
 Buiten 's konings ogen om
 Zult gij de mens schilderen zoals hij is
 Gij bent uitverkoren
 Om de hel die gij nu hoort en ziet te vereeuwigen
 En eeuwig zal uw roem zijn
 Want is de mens zichzelf geen hel?
 En is die hel niet eeuwig?
 Verdient die hel geen spiegel
 Om zich aan te vergapen?
 Roeren onder het oppervlak der rede
 En der schoonheid
 Geen duistere krachten zich?
 Dit is uw boetedoening
 Dit is uw openbaring
 Dit is uw begin

De crucifix gooit een handvol bloed in Goya's gezicht, daarmee de compositie van het schilderij "St. Franciscus de Borgia aan het sterfbed van een onboetvaardige" (1788) afmakend.

Scène 6: Biecht

Maarten wacht ongeduldig. Rosa staat ergens haar tas in te pakken.

Maarten: Hallo!
 Kom – (*Samaël met grote passen op.*)
 – binnen

Samaël: Jasje
 Ja, hier zo
 Ruikt schoon
 Mooi
 Boven verwachting
 Je huis
 Boven verwachting

Maarten: Ja, we zijn er erg blij mee

Samaël: We?

Maarten: Rosa en ik
 Rosa is mijn
 Partner?
 Mijn lief
 Rosa is mijn lief

Samaël: Die wil ik dan weleens even zien

Maarten: Ze is er niet

Samaël: Oh (*Rosa maakt geluid.*)

Samaël: Die is er niet, zeg je?

Maarten: Ze is bezig
Ze pakt haar koffer in

Samaël: En waar gaat die...

Maarten: Rosa

Samaël: Die Rosa van jou dan helemaal heen?

Maarten: Naar de Ruhr-triënnale!
Ik bedoel
Naar de Ruhr-triënnale

Samaël: Zeker ook één of ander theaterding?

Maarten: Ja
Maandag
Volgende week

Samaël: Komende maandag?

Maarten: Nee
Sorry
Over twee weken

Samaël: En waarom pakt ze dan nu al haar koffer in?

Maarten: Dat
Omdat
Want
Schat, moet je echt nu al je koffer inpakken?

Rosa: Ik hoor je niet
Ik sta in de badkamer

Maarten: Wat doe je in de badkamer?
Sta je je badkamerspullen al in te pakken?
Maar die heb je toch hier nog nodig?

Rosa: Wat?

Maarten: Je hebt je badkamerspullen toch hier nog nodig?

Rosa: Ik hoor je niet
Ik sta in de badkamer mijn spullen in te pakken

Samaël: Waar zei je dat ze heenging?

Maarten: De Ruhr-triënnale

Samaël: Klinkt sjiek hoor
Poepsjiek
Zal wel goed betalen, zeker?

Maarten: Ja

Samaël: Van dat soort opdrachten kun je zo'n huis leuk inrichten
Zullen we beginnen?

Maarten: Ja
Ja
Wat wil je drinken?
Ik heb koffie, thee, fris

Samaël: Heb je iets met alcohol?

Maarten: Ik heb bier, ik heb wijn

Samaël: Heb je iets wat brandt?

Maarten: Ik heb aanstekervloeistof

Samaël: *(Laat een pijnlijke stilte vallen. Lacht dan hard.)*
Die vind ik leuk

Maarten: Whisky dan maar?
Ga zitten
Vertel

Samaël: Ik ben geboren als Sjors
En ik heb mij gaandeweg van Sjors ontdaan

Maarten: Vind je het erg als ik mee schrijf?

Samaël: Als kind wist ik al dat ik geen mens was
Ik zag mijn vader

Zo zwak
Schijnheilig
Al te menselijk

Rosa: Maarten, kun jij nieuwe shampoo kopen?
Dan neem ik deze mee

Maarten: Shampoo?
Maar wanneer ga je dan weg, lieverd?

Rosa: Ik hoor je niet

Samaël: Bij de les blijven

Maarten: Zwak
Menselijk

Samaël: Vergeet schijnheilig niet
Wat de mensen door de week doen, wordt ze in het weekend vergeven
Je kunt overal op kruipen
Maakt niet uit wat je kapot maakt
Welke levens je verwoest
Als je maar braaf gaat biechten
Tot de God der Zwakkelingen
Ga maar rustig heen, vadertje
Je hebt goed geleefd

Maarten: Goed geleefd

Samaël: Ga maar naar je zwakke God
Die timmermanszoon
Een arrogant lijk aan een dode boom
Vergeef je vijanden
Ha!
Als je niet weet wie je vijanden zijn, vreten ze je op
Ik ben de vijand van de zwakken!
De mensen
Zulke kruiers
Voor kruipen zijn ze geschapen en kruipen zullen ze
Ik niet
Wat ik wil, neem ik
Ik val niemand lastig
Maar ik keer evenmin de andere wang toe
Tand om tand

Maarten: Om tand

Samaël: Het begon met mijn tanden
Toen ik elf was vond ik in de garage mijn vaders vijlen
Ik ben ook timmermanszoon
Toevallig
Toen mijn ouders op een avond van huis waren, vijlde ik mijn tanden
Eerst voorzichtig met de kleinste vijl
Toen de grotere
Toen mijn ouders mijn puntige tanden zagen, schreeuwden ze het uit
Dat was het begin
Later de tatoeages
Eeuwig heb ik in die stoel gezeten
Elke keer weer
De pijn verbijtend, terwijl langzaam, over talloze sessies mijn gezicht rood gemaakt werd
Mijn oogkassen donker
Toen de implantaten
Weet je dat ze je daarvoor een psychologische test laten doen?
Of je wel helemaal in orde bent? (*Lacht.*)
Mijn voorhoofd

Mijn jukbeenderen
En de ogen
De ogen zijn een bijzonder verhaal
Voor een andere keer, misschien
Hoe dan ook: nu ben ik die ik altijd al was
Geen mens meer
Een demon
Zo!
Genoeg gewerkt voor vandaag!
We gaan de stad in!
Maarten: De stad in?
Samaël: ...
Maarten: Rosa
Wij gaan even weg
Rosa
Rosa
Samaël giet zijn whisky naar binnen.

Scène 7: Leid ons niet in bekoring

Rosa is nog steeds bezig haar koffer in te pakken, later aan de telefoon met iemand van triennale)

Samaël: Is dit het?
Maarten: De Poort
Mijn stamcafé
Samaël: Het zal ook niet
Rosa: Ja Christine
Ja hallo
Maarten: Bier?
Samaël: ...
Maarten: Whisky dus
Rosa: Ich denk ich ruf noch mal kurz an
Ja
Bevorn die Proben anfangen
Ja, am Sechszwanzigsten
Ja... ich weiß nicht
Vielleicht wird ich schon eher kommen
Samaël: Goed
Ik ben benieuwd
Vertel eens over Rosa
Rosa: Kannst du für mich ein Hotel reservieren?
Dann komm ich
Momentje hoor
Mal sehen
Samaël: Allejezus!
Tering zeg
Wat is dit voor bocht?
Rosa: Dann komm ich Montags
In drei Tagen
Maarten: Is het zo erg?
Rosa: Ja, ein Hotel wird gut sein
Da kann ich wahrscheinlich gut arbeiten
Besser als hier jedenfalls
Den Maarten?
Soll ich ehrlich sein?
Mit ihm hier ist es
Christine, es ist hier nogal ein Kindergarten

Maarten: Daar is niks mis mee
Rosa: Ja, ich kann besser irgendwo anders arbeiten
Für die Konzentration
Auch ein Hotel

Samaël: Niks mis mee
Rosa: Also Christine
Vielen Dank

Samaël: Ik had geloof ik liever die aanstekervloeistof
Nondeju

Rosa: Bis bald
Tschüss (*Rosa gaat verder met inpakken.*)

Samaël: Jij vindt dit lekker?
Maarten: Ik vind dit best wel lekker, ja
Samaël: Geen smaakgevoel
Dat is een hoofdzonde
Nou vooruit
Ik worstel me er wel doorheen
Wie is Rosa?

Maarten: Nee
Ik heb geen zin in dit gesprek
Ik wil iets anders
Ik wil je iets vragen
Jij hebt het over zonde
Jij, als soort van demon zijnde

Samaël: Soort van?
Maarten: Hoe denk jij over zonde?
Samaël: Ligt eraan wat je daaronder verstaat
Maarten: Lust, vraatzucht, luiheid
Samaël: Dat zijn geen zonden
Dat zijn hobby's

Maarten: Jaloezie, hoogmoed gemakzucht
Samaël: Die zijn noodzakelijk
Zonder jaloezie
En zonder hoogmoed geen ambitie
Met woede volbreng je je plannen
En dankzij je gemakzucht gaat dat lekker snel

Maarten: Wraakzucht dan?
Samaël: Wat voor de ene wraak is
Is voor de ander even iets rechtzetten
Als je er goed over nadenkt
Is het zuiver pedagogie
Een opvoedkundige ingreep
Een terechtwijzing
Het woord zegt het al
Terecht

Maarten: Maar
Samaël: Weet je wat echte zonden zijn?
Zonde-van-je-levenzonden?
Pretentie
Solipsisme
Conformisme
En het ergste van alles
Zelfbedrog
Denk daar maar eens over na, schrijvertje
Trouwens
Ik doe alsof ik dit zuipen kan

Maar ik krijg het echt niet weg
Over zelfbedrog gesproken
We gaan wat eten

Serveerster: Welkom in De Stad van Dis
Welke dis had u gewild?

Samaël: Tweemaal de biefstuk, graag

Maarten: Ik ben vegetariër

Samaël: ...

Maarten: Biefstuk!
Lekker
Had ik net zin in

Serveerster: Bleu, rosé of doorbakken?

Maarten: Rosé graag

Samaël: Zit er nog iets vóór bleu?

Serveerster: Niet dat ik weet

Samaël: Hier is wat ik wil
Pak die steak tussen duim en wijsvinger
Hou hem tien seconden boven de pan
Tot hij goed geschrokken is
En geef hem dan aan mij
Dat ik erin prik
En dat hij au zegt

Serveerster: Ik zal kijken wat ik voor u kan doen
Nog iets te drinken?

Samaël: De Bowmore
Twee

Serveerster: Alsjeblieft

Samaël: Op je heilige ziel
Op je zielige heil

Maarten: Mijn hemel
Ik snap wat je bedoelt
Dit is lekker
Dit is pas whisky

Samaël: Je weet niets
Maar je leert snel

Maarten: Pure bekoring

Samaël: Niet alleen dat, schrijvertje
Het gaat om de smaak
Zeker
Maar ook om het verhaal

Maarten: Het verhaal?

Samaël: Jij hebt een goed verhaal nodig
Luister
Dit speelt zich af op een eiland voor de Schotse kust
Islay genaamd
In 1769
In het plaatsje Bowmore
Daar werd vlakbij de hoofdstraat een kerk gebouwd
De Kilarrow Parish Church
De goede mensen van Bowmore besloten de kerk rond te maken
Zonder hoeken
Zodat, als de duivel ooit zou komen, hij zich nergens kon verstoppen
Dank je wel, schat
Val aan!
Goed

De kerk werd geopend
En de duivel kwam
En werd gezien
De dorpsbewoners joegen hem de kerk rond
De duivel raasde als een schim door het heiligdom
En BAM!
Hij sloeg een schokgolf door de kerk
Een afgrijselijk lawaai
Het balkon verzakte
De parochianen werden omver geworpen
Terwijl de scherven glas van de ramen op hen neer regenden
Maar ze stonden op
En dreven de duivel uit hun kerk
De woedende menigte joeg de duivel door de straten
Richting het strand
Ter hoogte van de destilleerderij
Raakten ze hem kwijt
En volgens de legende
Vond de duivel daar een schuilplaats
In een whiskyvat
Tijdenlang hield hij zich muisstil
Tot zijn vat eindelijk de destilleerderij uit gerold werd
Naar de haven
Over het dok
Waar de duivel
Nog immer in zijn ton
Als verstekeling scheep ging
Op de Maagd van Islay
Naar het vasteland
Waar hij ten langen leste kon ontkomen
Naar dat vat is deze whisky vernoemd
The Devil's Cask
Het duivelsvat

Maarten:

1769
Op hetzelfde moment
Aan de andere kant van Europa
Was Francisco Goya drieëntwintig
Mijn theaterstuk zal vooral over hem gaan
Een jonge hond
Een schildersbeest
Jong en vol branie
Niemand kende hem
Hij had al een paar belangrijke schildercompetities roemloos verloren
En nu woonde hij in Rome
Zonder geld
Om het vak te leren
Van de tijdloze meesters
In de eeuwige stad
Michelangelo, Caravaggio, Tiepolo
Hij ademde ambitie
Zijn hopen hart sloeg slagen over
Alle erkenning moest nog komen
Het beste moest nog komen

Samaël:

Moet nog komen
Uitgegeten?
Ik weet een interessante plek

Betaal jij even?
Serveerster: Dat is dan 184 euro
Maarten: U zei?
Serveerster: Dat was onze zeldzaamste whisky
Er zijn maar honderd vaten van gemaakt
Hij is zestig euro per glas
Samaël: Schiet je een beetje op?
Maarten: Is goed
Is goed
Hier

Harde muziek. Maarten en Samaël dansen. Rosa als Tiffany naar Samaël, danst met hem. De dans gaat over in een obsceen geneuk.

Maarten: Rosa
Rosa!
Tiffany: ...
Samaël: Wat heb jij?
Maarten: Rosa!
Wat flik je me nou?
Hoer!
HOER!!!
Samaël: Dit is Tiffany
Tiffany: Ik ben Tiffany
Maarten: Tiffany?
Excuus
Mijn excuses
Tiffany: Rare vrienden heb jij, Samaël (*Als Rosa terug naar de koffer.*)
Samaël: Lekker gewerkt, pik
Godverdomme
Maarten: Ik zei dat het me speet
Samaël: Er komt zo wel weer een nieuw mokkel
Maarten: Hoe doe jij dat?
Samaël: Zou je ook wel willen, hè?
Maarten: En met dat gezicht?
Samaël: Elke vrouw wil weleens iets anders
Ik ben iets anders
Daarvoor komen ze hier
Maarten: In De Negende Kring
Vreemde naam voor een nachtclub
De negende kring van de hel
Weet je dat ik daar nog steeds bang voor ben?
De hel
Wij hadden vroeger een priester
Geen goede
Hij was dik en had wratten
Net een pad
Bufo bufo!
Samaël: Wat?
Maarten: Hij sprak over de hel
Niet vaak
Maar als hij sprak
Die smeerlap genoot ervan
Alle kinderen
Wij waren allemaal als de dood
Samaël: Wat kan het jou schelen?
Maarten: Weet je wat ik zeggen zou?

Als ik hem nu weer zou zien?
Vader, zou ik zeggen
Vader
Ik haat u,
U heeft de dolheid in mijn hart geblazen
Ik ben bang dat ik gek word, vader
Elke avond als ik slapen ga
Mijn hart zou licht moeten zijn, vader
Ik zou zorgeloos
En zonder moeite
Moeten kunnen vergeten dat ik besta!
Want dat is in slaap vallen, vader
Vergeten dat je bestaat
Net als sterven
In slaap vallen
Het zou eenvoudig moeten zijn
Ik zou vrij moeten zijn
Om te denken wat ik wil
Ik kan aan Gods rechterhand dineren als ik zou willen,
Als ik nog geloofde,
Maar ik dineer met mijn demonen
Twee gangen!
Geen dessert?
Er zijn twee gangen in mijn hoofd!
En de linker moet ik niet nemen
Bij het in slaap vallen
Als ik de rechter gang neem is alles goed
Maar als ik de linker neem
Dan zie ik gezichten, vader
Demonengezichten
Ze lijken op jou, Samaël!
Vader!
Als ik de linkergang neem
Omdat ik het niet altijd kan helpen, snapt u
Dan zie ik de hel
Ik ben bang om te gaan slapen, vader
Ik ben bang om gek te worden!
Wat een gelul
Vader!
Monster!
U bracht de hel in mijn leven
Ik was zo klein, vader!
Ik was zuiver!
Zonder angsten!
Zonder zonde!
Kunt u dat zeggen, vader?
Dat u zonder zonde bent?
U wou mij in uw macht hebben
U pestte mij de onderdanigheid in
Is dat liefde, vader?
Is dat Gods gruwelijke liefde?
Kleine kinderen bang maken?
Er zal altijd een klein kind in mij zijn
En dat kleine kind is altijd bang!
En dat kleine kind zit hier
Na zoveel jaar

Samaël:
Maarten:

Samaël:
Maarten:

Weer bij u, Vader
 Met zijn angst voor de hel
 Als er geen hel is
 Of geen hemel
 Als er niets is
 Dan hoef ik niet bang te zijn voor de dood
 Niets is niets verschrikkelijks
 Ik zou moeten kunnen vergeten dat ik besta
 Want dat is sterven, Vader
 Maar ik weet dat ik
 Dankzij u
 In mijn laatste momenten
 Stervensbang zal zijn
 Voor uw hel
 Verdorven!
 Ik haat u!
 Ik kies woede, vader
 Woede is beter dan angst
 Verdriet is beter dan woede
 Geluk is beter dan verdriet
 Maar ik moet ergens beginnen
 Dus ik kies woede!
 Samaël: Godsamme, jochie
 Ik juich je woede toe
 Echt
 Maar één ding:
 Nou en?
 Alles wat je net vertelde?
 Nou fucking en?
 Wat die paap ook gezegd heeft
 Jij hebt hem niet nodig, schrijvertje
 Jij hebt hem niet nodig om bang te zijn
 Hij mag die angst in jou geplant hebben
 Maar jij houdt hem zelf in stand
 Hou oud ben jij nu?
 Jij bent je eigen hel
 Die psychologische test waar ik over vertelde
 Die zou jij ook eens moeten doen
 Echt
 De dingen die je over jezelf leert
 Nou
 Kom op
 Maarten: Nee
 Niet meer
 Ik wil niet
 Samaël: Kom op
 We hebben nog één kroeg te gaan (*Samaël ondersteunt Maarten die zich duidelijk niet goed voelt.*)
 Samaël: We zijn er
 Maarten: Ik heb duizendmaal door deze buurt gelopen
 Maar dit café ken ik niet
 Een nachtcafé zeg je?
 Hallo?
 Hallo?
 Volk?

Samaël: Ze zijn blijkbaar even weg
Welkom in De Judasput
Dorst?

Maarten: Dorst?
Nee
Geen dorst

Samaël: Ik geef je wel even een biertje
Kom maar op adem
Je hebt hard gewerkt vandaag

Maarten: Er is hier niemand
Hoe kan dat?

Samaël: Slecht management
Drink op (*Gaat achter Maarten staan. Slaat zijn linkerarm om hem heen.*)

Maarten: Ik hoef niet

Samaël: Drink op! (*Geeft hem te drinken – compositie ontleend aan 'Zelfportret met Dr. Arrieta' van Goya uit 1820.*)

Maarten: Het is koud
Koud bier
Ik krijg er de rillingen van

Samaël: Doordrinken

Maarten: Zo koud
Waar ben ik? (Maarten is verdwaasd. Samaël staat op en legt zijn hand op Maartens voorhoofd. Samaël af. Rosa sluit haar koffer, loopt naar Maarten. Ze helpt hem rechtop, en ondersteunt hem.)

Rosa: Maarten
We moeten praten

Maarten: Nee
Niet praten
Niet nu

Rosa: Moet wel

Maarten: Ga je weg?

Rosa: Ik weet niet

Maarten: Ik wil niet dat je gaat
Ik ben zo bang dat je gaat
Al zo lang
Zo bang

Rosa: Maarten
Bang zijn om iets te verliezen
Is blij zijn dat het er nog is
En als het om mensen gaat
Dankbaar zijn
Dat ze er nog zijn
Die angst van jou
Weet je wat dat is?
Dat is slecht geformuleerde dankbaarheid (*Ze lachen een beetje.*)

Maarten: Ga je weg?

Rosa: Dat heb je al gevraagd

Maarten: Ik hoop dat er een ander antwoord komt

Rosa: Heb ik niet
Ik weet niet of ik ga of niet
Maar ik weet ook niet waarom ik hier nog ben
Ik ga in elk geval wat eerder naar Duitsland
Maandag

Maarten: Waarom?

Rosa: Ik weet het niet
Samen af. De koffer blijft op het toneel staan.

TWEEDE AKTE

Scène 8: Verschrikkingen

Goya is alleen in deze scène. Samaël en Rosa zitten aan weerszijden van het toneel en kijken naar hem. Alles in deze scène (dus mensen, objecten etc.) behalve Goya zelf, en later Rosa, is denkbeeldig. Goya rolt met moeite een gigantisch denkbeeldig kanon het podium op.

Goya: Die staat
Vrouwe Agustina Zaragoza
Komt u maar
Kom nou
Verdomme (*Gaat haar halen. Leidt haar richting het kanon.*)
Ja
Voorzichtig
Ja, ik weet dat er overal lijken liggen
Dat is een beetje het punt van een oorlog
Nou en
U hebt toch schoenen aan (*Ze komen aan bij het kanon.*)
Ga maar hier staan
Met uw voet op zijn hoofd
Prima
Prima
En nou één hand op dat kanon
Eén hand erboven
Die kant op kijken
Juist (*Gaat een oude priester halen.*)
Eerwaarde vader
Loopt u met me mee
We gaan deze kant op
Heel goed
En nou zitten
Zit
Met uw rug tegen de paal
Kunt u dat kruis wat steviger vasthouden?
Een beetje scheef
Zo! (*Gaat achter de denkbeeldige figuur staan.*)
Een beetje rechtop (*Legt een garrote/wurgtouw om de hals.*)
Zitten blijven
Het is zo voorbij (*Draait de garrote met zichtbare inspanning aan. Luistert naar het gereutel.*)
(*Tegen Agustina van Aragon.*) Hé daar!
Niet wegelopen
Ik heb u nog nodig
(*Tegen de priester:*) Even flink zijn
(*De priester sterft.*) En dat was het dan
Nou stil blijven zitten
(*Tegen Agustina:*) Gisteren
In de buurt van Madrid
Zag ik een partizaan
Een boom van een kerel
Grote snor
Wij groeten
Haalt hij zo ineens
Met een theatraal gebaar
Een flinke buidel te voorschijn
Goedkope zijde
En hij laat ons erin kijken

Wat denk je?
 Oren en vingers!
 Wel dertig, veertig oren en vingers, allemaal met een gouden ring eraan
 Van alle Fransen die hij had omgebracht
 Een lucht!
 Vreselijk
 Ik ging zowat over mijn nek
 Net wat u zegt
 Net wat u zegt
 Napoleon houdt van zijn soldaten
 En de gieren ook trouwens
 Het is één grote verschrikking
 Die oorlog
 (*Tegen de dode priester:*) Hou je erbuiten!
 Jij bent dood!
 Koest!
 (*Gaat drie partizanen en hun Franse slachtoffer halen.*)
 Mensen
 Altijd maar praten
 Praten, praten, praten
 (*Tegen de partizanen:*) Goed
 Heren
 Ik had zo gedacht
 U hier
 U daar
 En u hier vooraan
 Jullie twee kunnen de zwaarden aan jullie riem laten
 (*Tegen de derde:*) U pakt uw zwaard alvast in uw hand
 Die gaan we nodig hebben
 (*Draait zich om naar de Fransman.*)
 En u
 Uit de kleren
 En een beetje snel graag!
 Niet zo jammeren
 Stil!
 (*Tegen de partizanen:*) Geen geklets achter mijn rug!
 Ik hoor alles, ja
 (*Tegen Agustina:*) U ook, mevrouw
 Nu heel even stil zijn
 (*Tegen de Fransman:*) Zo
 En nou liggen
 Goed
 (*Rosa treedt langzaam naar voren. Rosa op.*)
 Rosa: Maarten
 Goya/Maarten: (*Tegen de partizanen:*) Pak allebei een been vast
 (*Tegen het Franse slachtoffer:*) Wees nou toch stil
 Ik kan zo niet nadenken!
 Ja, het is heel spijtig allemaal
 Rosa: Maarten
 Maarten: (*Tegen de partizanen:*) Iets hoger optillen
 Ja dat is hem
 Perfect
 (*Tegen Agustina:*) Stil nou toch!
 Op houden met jammeren!
 Rosa: Maarten!
 Maarten: (*Tegen de dode priester:*) En u ook!

Kappen met dat geschreeuw!
(Tegen de partizaan met het zwaard:) En nou snijdt u zijn pik eraf
 Rosa: Maarten!
 Maarten: *(Tegen de Fransman:)* HOU OP MET SCHREEUWEN!
 Rosa: MAARTEN!
 Maarten: *(Tegen de partizaan:)* Eén vloeiende beweging graag
(Tegen de priester:) HOU JE BEK!
 Rosa: MAARTEN!
 Maarten: *(Tegen iedereen:)* HOU ALLEMAAL JE BEK!
 Rosa: MAARTEN!
 Maarten: HOU ALLEMAAL JE FUCKING BEK!
 Rosa: MAARTEN!

Scène 9: Offer

Samaël voegt zich bij hen.

Maarten: Waar
 Waar ben ik?
 Dokter: Daar bent u dan
 U kunt hier gaan liggen
 Maarten: Wat is dat?
 Ik wil niet liggen
 Samaël+Maarten: Dank u wel
 Maarten: Hè?
 Wat?
 Ik zei niets
 Waarom lig ik hier?
 Ik wil niet liggen
 Wat gebeurt er?
 Dokter: Ik zal u kort door de procedure heen praten
 Maarten: Wat gebeurt er in godsnaam?
 Hé!
 Waar ben ik?
 Waarom horen jullie me niet?
 Samaël+Maarten: Graag
 Maarten: Wat is dit?
 Luister dan, domme teef!
 Waarom hoor je me niet?
 Wat gaan jullie met me doen?
 Dokter: Het is een hele simpele ingreep
 Volkomen routine eigenlijk
 Samaël+Maarten: Hoef ik niet vastgesnoerd te worden?
 Dokter: Wat ons betreft niet
 U zult zien, het valt best mee
 Maarten: Wat valt best mee?
 Dokter: Nou dan, meneer Samaël
 U bent hier voor de oogtatoeage
 Maarten: WAT?!
 Samaël+Maarten: Dat is correct
 Maarten: Nee
 Nee!
 Help!
 HELP!
 Dokter: U begrijpt dat uw ziektekostenverzekering deze behandeling niet vergoedt?
 Is dat een probleem?

Maarten: HELP!!!!!!
 Help me dan toch!
 Zijn jullie allemaal doof of zo?!
 HELP!!!!

Samaël+Maarten: Nee, dat klopt
 Ik heb ervoor gespaard

Maarten: WAT?
 HAAL ME HIER WEG!!!

Dokter: Ach, dat verklaart het

Maarten: WAT?
 WAT DAN?!!!
 WAT VERKLAART DAT?
 Alle Jezus, waarom kan ik me niet bewegen?!
 HELP!!!
 HELP DAN TOCH!!!!

Dokter: U heeft alleen betaald voor de operatie

Samaël+Maarten: Inderdaad
 Ik had geen geld voor de verdoving

Maarten: WAT?!
 NEE!
 NEE!
 Laat het ophouden
 Alsjeblieft (*Begint zachtjes te huilen en houdt niet meer op.*)

Rosa: Daar lig je dan, Maarten
 Je kunt je niet bewegen
 Alles lijdzaam ondergaan
 Past wel bij je

Dokter: Zuster, geef meneer Samaël even een plankje om op te bijten

Samaël+Maarten: KRAK!

Dokter: Wat was dat?

Samaël+Maarten: Het plankje brak in de mond

Rosa: Weet je waarom niemand je kan horen?
 Omdat niemand naar je luistert, lul
 Waarom zouden ze?
 Je bent een zwakkeling

Dokter: Zuster, een nieuw plankje
 En niet zo hard bijten meneer

Rosa: Je kiest er nog zelf voor ook!
 Je zou ook wat van je leven kunnen maken!
 Dingen aanpakken

Dokter: Ik ga zo beginnen met het linkeroog
 Dat duurt een uurtje

Rosa: Zelf wat ondernemen
 Maar nee hoor!
 Beetje janken, dat kun je
 Zelfs voor die voorstelling van je neem je geen verantwoordelijkheid
 Je hangt alles op aan die Samaël
 Er zit niks van jou in
 En je hebt nog maar twee dagen
 Twee dagen!

Dokter: Het is belangrijk dat u naar de naald kijkt als ik aan het tatoeëren bent
 Naar de naald kijken, hoort u me?

Rosa: Iedereen moet jou de hele tijd maar redden

Dokter: NIET! Sorry! NIET naar de naald kijken

Rosa: Niemand gaat je redden, Maarten
 Je zal het echt zelf moeten doen

Rosa: As ik heul eerlijk ben
 Vènniket hier beneuj nogaal 'n bende
 Hij houdt wel van me
 Dat is het niet
 Of eigenlijk
 Dat is het wel
 Dat zegt hij ook
 Altijd
 Als iemand je elke dag vertelt
 Dat hij van je houdt (*Priester gaapt.*)
 Ik weet het niet
 Dan zijn er dagen waarop je alleen maar denkt
 Ik niet van jou
 Vandaag niet
 Vandaag niet van jou (*Priester gaapt.*)
 Ik geloof je niet
 Vandaag
 Met je gedoe
 Niet ik
 Niet vandaag
 Vandaag niet
 Maar dat kun je niet zeggen
 Dus je liegt

Priester: (*Op de automatische piloot:*) Gij zult ginne valse getuigenis...

Rosa: Och, laot ok maor
 Dus je liegt
 Natuurlijk hou ik van je
 Heus wel
 Je liegt en het nare gevoel gaat weg
 Maar het komt altijd weer terug
 En voor je het weet
 Heb je te vaak gezegd
 Ik hou van jou
 Op dagen dat het niet zo was
 Dus dan zwijg je
 En voor je het weet
 Heb je te vaak gezwegen
 Vandaag niet
 Vandaag weer niet
 Vandaag evenmin
 (*wordt emotioneel en gaat sneller praten.*)
 En zo wordt je samenzijn verder en verder afgepeld tot slechts de pure bereidwilligheid
 overblijft
 Tot je elkaar eigenlijk alleen nog maar de hele tijd het voordeel van de twijfel gunt en
 gelooft dat de ander in staat is om alles, de liefde, zichzelf en jou erbij, opnieuw uit te
 vinden
 Of dat jij dat zelf kan als het moet
 En dat er dan een moment komt dat je zelfs daar niet meer op vertrouwt en je je alleen
 nog maar verloren voelt en de twijfel in je hoofd geen voordeel meer te gunnen heeft en
 het klaar is en voorbij en eeuwig zonde en...
 GODVERDOMME! (*Priester gaapt.*)
 Godverdomme
 Godverdomme
 Godverdomme
 Sorry
 Sorry (*Huilt. Priester legt zijn hand op haar schouder.*)

Priester: (Doodmoe:) Mèdje toch
 Moakte oe eigen nie druk
 Da war ginne vloek
 Hm?
 Da war 't begin van 'n gebed
 Dè soort dingen moete nie mee mèn bespreuken
 Maar mee Hum
 Ik verwijs u dur (*Glimlachend. Zorgzaam.*)
 Hoefde ok nie zo te blèren
 Hum verstaot u toch wel
 Nah, nimt uwen tijd (*Gaapt.*)
 Trekte dieën deur goe dicht as ge klaor zèt?
 Het besten, hè? (*Maakt aanstalten om weg te gaan.*)
 En (*draait zich weer om*) inne goeien raod:
 Wa da ge nie begrijpt
 En nie kaan veraanderen
 Maakte daor nie al te druk um (*Haalt zijn schouders op en straalt vrede en geluk uit.*
Lacht.)
 Tis ammaol in groot mysterie
 En 'n wonder
 Houdoe wàr (*Priester af.*)
 Rosa: (*Kijkt hem hogelijk verbaasd na. Dan zoekend:*)
 God
 God
 Bent u er?
 U bent er niet
 Kijk mij praten in de leegte
 Hallo?
 Hallo?
 Wees gegroet?
 Ave? (*Luistert.*)
 Bouwen ze daarom kerken zo?
 Dat alles echoot
 En je jezelf
 Eindelijk
 Kunt horen denken?
 Eenzaam
 Eenzaam
 Maar ook vreemd
 Vertrouwd
 Ik praat al zolang tegen iemand die er niet is
 Al zo lang ben ik de enige in de kamer
 Al zo lang
 Maarten
 Eerst was het de vraag of ik zou gaan
 Nu ga ik
 En nou weet ik niet of ik
 Als ik ga
 Weer terug kom
 Zo schiet je ook geen meter op
 God
 God
 Eikel
 Ik probeer dankbaar te zijn
 Daar gaat het u toch om?
 Dankbaarheid?

Ik probeer het echt
Dit is niets voor mij
Misschien heb ik nooit geleden
Echt niet
Oh God
Dit is zo erg
Zo erg
Ik weet het niet, Maarten
Ik weet het nog steeds niet
Ik weet ook niet hoe het moet
Of hoe ik het zou moeten zeggen
Maar één ding
Maarten
Eén ding
Vandaag wel
Vandaag nog wel
Vandaag wel

DERDE AKTE

Scène 11: In het Dovemanshuis

Rosa zingt het Ave Verum.

Goya/Maarten: Het is al wekenlang vandaag

De oorlog is over

Het is allemaal voor niets geweest

Het is het teken van de vier ruiters hebben door onze landen getrokken en hun magere paarden wandelende skeletten van staal met weinig hongerig vlees erop hebben onze akkers kaal gegraasd en al ons bloed vergoten

De rede zouden ze brengen de rede in blauwe jassen maar in hun kurassen spiegelde

alleen de dood zich in de vorm van splinternieuwe glinsteringen hun vaandels troffen onze vaandels bij de bloedige eerste kennismaking en bij nader onderzoek

Inquisitie nee dat mag je niet denken dat mag ik niet denken waarom denkt hij dat?

Dan komen ze eraan ze weten wat je denkt en maken de folterkamers vast voor je

gereed voor eindeloze martelingen door ijzige beulen in ondergrondse vertrekken ik moet

weg maar ik kan nergens heen de boeren spannen samen met de priesters vanwege het

goud in Peru want zoveel goud wil iedereen wel en niet uit hebzucht nee, goud is reinheid,

zuiverheid, wie goud heeft, heeft een reine ziel en kan zich vrij kopen vrije rede directe

rede de slaap der vrije indirecte rede brengt indirecte monsters voort

Steeds maar klap ik tegen de muren van mijn geest op ik ben nog niet doorgebroken naar

het waarlijk zuivere inzicht ik heb geen goud ik heb alleen maar zilver ik blijf altijd

tweederangs want ik heb de crucifix niet bewaard dat was natuurlijk het domste wat ik kon

doen de boodschapper is gekomen al zoveel jaar geleden en alles wat hij zei heb ik

gezien maar ik wilde het niet geloven nee ik kon het niet geloven en ik heb het heilig

lichaam van de heraut toen ik niet nadacht aan een vriend gegeven omdat ik niet geloofde

en die vriend loopt daar nu goede sier mee te maken bij de vrouwen en de tarantula's van

Peru dansend met een maja met acht armen om je heen een omhelzing van de dood en

de pest zitten achter mijn ogen en daardoor zie ik nu letterlijk het zwart in alles de laag der

schaduwen ligt niet over de dingen heen zoals de paus beweert als je de kranten mag

vertrouwen maar dat is natuurlijk gekkenwerk en trouwens het maakt ook helemaal niet uit

want het zwart ligt niet op de dingen nee, het schijnt juist door de wereld heen dus als ik

schilder verandert de kalm stromende rivier in een middernachtelijk tempeest dat over

donkerdrassige moerassen scheert waar twee mannen elkaar stenen toe slingeren en

waar mijn geliefde in haar lijkwade op haar tombe leunt en waar reuzen adem en hartslag

hebben en hun schaduwen schijnen door mij heen en vallen neer op de honderden

onzaligen op bedevaart

Waar gaan jullie heen?

Gaan jullie naar San Isidro?

Allemaal?

Kijk nou niet weg

Hoort u mij wel of bent u doof?

Alstublieft trek nou niet verder in uw naamloze stoet

U dan, heer, kijk mij toch aan en zeg me dan

U anders

Vertel me waar onze verlossing is en hoever we nog moeten lopen en dan sluit ik me bij u

aan dan loop ik mee in deze wandelende hel waar geen zuivere ziel te vinden is

enkel ontuchtplegers kannibalen de ene mens vreet de andere op en o mijn God!

(Goya valt in de armen van Samaël, die achter hem staat, compositie ontleend aan

Saturnus verslindt zijn zoon (1819-1823) van Goya.)

Scène 12: Preek

Maarten: Samaël

Kom op!

Niet zo terughoudend!

Dit is een schilderij van Goya, verdomme

Het zijn zijn demonen
 Jij bent Saturnus
 Je vreet je zoon op
 Hij ligt in je armen
 Als een afgebeten speculaaspop
 Een homp
 Bloedend
 Kom op!
 Ik wil het zien!
 Ik heb geen tijd meer
 Samaël: PAUZE!
 Maarten: Niks pauze!
 Het moet vandaag af!
 Mijn week is op
 Dit is de laatste dag
 Het moet af
 Samaël: Genoeg geïmproviseerd!
 Pauze
 Ik ga pissen
 Maarten: Ik ga mee!
 Samaël: Godsamme
 Maarten: Wat sta je nou te doen, man?
 Samaël: Pissen
 Maarten: Nee, op het toneel
 Je houdt je de hele tijd in
 Samaël: Wat dan? (*Maartens telefoon gaat. Maarten neemt op.*)
 Maarten: Rosa?
 Rosa?
 Lieverd
 Ja maar
 Waar heb je het allemaal over?
 Maar de Ruhr-triennale
 Lieverd
 Ik heb nu geen tijd
 Hou op met huilen
 Waarom huil je?
 Lieverd
 Ik heb nu
 Ja, jesus
 Godverdomme Rosa!
 Samaël: Gaat lekker Maarten
 Maarten: Rosa
 Ik ben bezig
 Ja
 Ik weet niet wat er ineens zo belangrijk is, maar
 Later
 Niet nu!
 Niet nu!
 Samaël: Gaat echt heel goed dit
 Maarten: We hebben het er later over
 Ja
 Ik weet dat je morgen naar Duitsland gaat
 Ja, daar moeten we het dan ook maar over hebben
 Ja, natuurlijk moet je gaan
 Ga gewoon
 Ga verdomme

De Ruhr-triennale, je
Mijn God, dat hangt me ook de keel uit!
Ik moet door!
Hou op met huilen!
Dag! (*Legt zijn telefoon ergens weg. Wendt zich weer tot Samaël.*)

Samaël: Dat kunnen alleen de hele groten
Maarten: Wat stond je daar nou te doen?
Je houdt je de hele tijd in
Je bent geblokkeerd!

Samaël: Geblokkeerd?
Man, zie jezelf
Wanneer heb jij voor het laatst iets gevoeld?
Iets wat je niet weg gedronken of genegeerd hebt?
Wanneer heb jij een idee gehad dat je niet meteen zelf weer afschoot?
Iedereen moet jou redden en daarna moeten ze weer oprotten
Zwakkeling!
Slappe lul!

Maarten: Klootzak
Je durft jezelf gewoon niet te laten zien
Op het toneel
Ik wil zien wie je echt bent

Samaël: Wie ik ben?
Quien soy?
Je hoeft het maar te vragen
Cabron, ben ik
Bastardo, ben ik

Maarten: Ja, dit is goed
Dit is wat ik bedoel!

Samaël: Hijo de puta
Demonio soy
Cabron!

Maarten: Ga door!
Ga door!

Samaël: De zondebok ben ik
De wüste in gezonden om te branden
In jouw schijnheilige handen, man
Yo cago en la leche de tu puta madre muerta
Je dode moeder is een hoer
En ik schijt in haar melk!

Maarten: Ehm...

Samaël: Ik schijt in je bek!
Hel!
Hel!

Maarten: Moloch!
Koud hier
Echt koud

Samaël: Mephistoles!
Laet my dit zwakke ras verwenschen
Want geen kracht op deze aarde
Sal my ooit laeten ontaerden
In de laegheydt van de menschen
Set!
Shaitan!
Hijo de tu puta madre, puto
Motherfucking bitch

Maarten: Overkoud

Steenkoud
 IJskoud
 Samaël: KUT!
 KUT!
 Lucifer, ik roep je aan
 Beliar, ik roep je aan
 Mammon
 Lilith
 Sta me bij
 Ik sal je kryghen
 En verdrijven tot er niks meer over is
 Maarten: Doodkoud
 Ik kan mijn adem zien
 Het is hier een ijskelder
 Samaël: Nemesis ben ik
 Cabron ben ik
 De gehoornde ben ik
 De gehoefde ben ik
 Ik ben de duivel voor zijn val
 Recht uit Mozes' hemelvaart
 En Mozes zag...
 In de laatste hemel
 El séptimo cielo
 Zag Mozes de Engel Af – “Woede!”
 En Chemah – “Wraak!”
 Die God in den beginne had geschapen
 Om Zijn evil fucking wil te doen
 En naast hen zat
 Samaël
 Lord of the motherfucking demons
 En Mozes zei
 And Moses said:
 Oh God
 Laat mij nooit, nunca, never
 Fall into the hands of him
 Samaël!
 Accuser
 Seducer
 Vernietiger
 El veneno de Dios
 The poison of God!
 De blindheid van God!
 En of God blind is
 Dit is de fucking Talmoed baby
 Ik ben ouder dan Christus!
 Ik ben er altijd al geweest!
 Ik bijt jou, hond!
 Ik verslind jou
 Tu fea cabeza
 Myne naegels door uwe ribben
 My fucking nails right through your chest!
 Down in your rotten soul
 Jouw soul
 Je zielige soul
 Ik ben Saturnus
 Ik verslind jou

Samaël ben ik
Je zult me kennen

(Samaël gooit Maarten op de grond, pakt hem vast en sleurt hem achter zich aan de volgende scène in.)

Scène 12: Pandemonium

Maarten is in shock. Grijpt om zich heen. Probeert op te krabbelen. Samaël heeft Maarten overmeesterd.

Samaël: Bang?
Maarten?
Bang?
Wees maar bang!
Ik ben vele malen erger
Dan die priester van jou (*Trapt Maarten.*)
En ik zal jou een hel laten zien
Die vele malen erger is
Dan die van hem
Had ik je al verteld over die psychologische test die ik moest doen?
Ja hè?
Weet je wat daaruit kwam?
Totaal ongeschikt voor gezichtsmodificatie!
Zwaar verknipt!
Psychotisch
Grootheidswanen
Tirannieke persoonlijkheid
Persoonlijkheidsstoornissen
Morele krankzinnigheid
Een gewelddadige sociopaat!
(Maartens telefoon gaat)

Stem: Hallo
Hallo?
Is dit Maarten Winters?

Samaël+Maarten: Spreekt u mee.

Stem: Goed dat ik u aan de lijn krijg
Ik bel over de schrijfwedstrijd
Wij hadden begrepen dat u mee zou doen
Maar we hebben geen inzending van u ontvangen
Dus nu vermoeden wij dat er iets mis is gegaan met de post
Wij
Wij hopen dat u uw bijdrage misschien nog een keer zou willen insturen
Wij kunnen u drie dagen extra geven
In verband met het weekend, snapt u
Eerlijk gezegd
Wij keken bijzonder uit naar uw inzending
Een aantal leden van de selectiecommissie is zeer over u te spreken

Samaël+Maarten: Oh, is dat zo?
Nou, ik niet over hen

Stem: We hadden gehoopt dat

Samaël+Maarten: Ja
Ja
Nou, zeg maar tegen die commissie
Dat ze al hun inzendingen zo diep in hun reet kunnen steken
Dat ik ze één voor één inwendige bloedingen gun
En rispand zuur
En een uithangende anus
En kankergezwellen
Vol tanden en haar

Samaël: Dat de duivel ze moge halen
En een beetje snel graag (*Samaël hangt op.*)
Ja, schrijvertje
Wat waren die zonden ook weer?
Pretentie
Solipsisme
Conformisme
En het ergste van alles:
Zelfbedrog
Schrijvertje krijgt straf
Rosa!
Rosa!

Scène 13: Ite missa est

Rosa: Dus
Maarten: ...
Rosa: Ik vind het ook echt heel vervelend, hoor
Maarten: ...
Rosa: Ik bedoel
Maar
Dit ging gewoon niet langer
Maarten: ...
Rosa: Toen ik je belde
De laatste keer
Ik wou zeggen...
Maarten: ...
Rosa: En toen hing je gewoon op
Toen
Toen wist ik
Dat dit het einde was
Maarten: Maar je zei
Rosa: ...
Maarten: Je zei dat je van me hield
Rosa: ...
Maarten: Heel veel zelfs
Rosa: Dat doe ik ook
Echt
Maarten: Maar niet genoeg
Rosa: Nee
Niet genoeg
Niet vaak genoeg
Maarten: ...
Rosa: Dat snap je toch wel?
Maarten: ...
Rosa: Ik heb dit nodig
En ik heb nodig dat je dat snapt
Maarten: ...
Rosa: Je moet begrijpen dat ik dit doe
Maarten: ...
Rosa: Je moet me vergeven
Snap je?
Dat moet je
Maarten: ...
Rosa: Het moet
Het moet

Maarten: Vergeef je me?
 ...

EPILOOG

Maarten: Nu begrijp ik het pas
Na de verschrikkingen van mijn strijd
Na mijn zwarte fantasieën
Nu heb ik het eindelijk begrepen
Omhulsels
Wij
Ik
Allemaal
Ik ben een omhulsel
Een vliesje
Niet meer dan een vliesje
Dat het kwaad buiten van het kwaad binnen scheidt
Wij zijn vliesjes allemaal
Dun en vol gaten
Poreus
Geweld en ziekte doorzeven ons
Trekken ons binnen
Niet onze schuld
En omgekeerd
De dolheid in ons hart
Voor eeuwig buiten ons bereik
Drijft gelijk een nevel gif door onze openingen heen
Naar buiten
Het is nacht
Wij veroordeelden staan op het kruispunt
Visumvrij doorreisbaar zijn we
Voor de krachten die zich onze vernietiging ten doel gesteld hebben
Nog net overeind staande
Gruzig en broos
Als de kruimelende muur
Van een belegerde stad
Met onvermoede verraders in haar midden
Ons bloed bedriegt ons
Onze maag spant tegen ons samen
Onze nieren aan de wandel gaan met ons op de loop
Onze gal
Bitter gif
Onze diepste leegte hult zich in het donker
Gromt omhoog
En krabt aan onze hersenschors de korsten open waar haar op groeit
De vliezen breken
Vroeg
Of laat
Maar toch nog eerder vroeg
In kraamzuivering
En misdracht
Zo vangen wij aan:
Een glashard licht beschijnt de nageboorte
Het nieuwe leven
Naakt
Onbewust
Pijnlijk
Hijgt
En een hartverscheurend huilen vult
Het onbegrensd heelal